

Птащенко Л.О., д.е.н., професор
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка
(Полтава, Україна)

ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ФІНАНСОВОГО Й КАДРОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ОБ'ЄДНАНЬ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Оскільки в Україні сьогодні активізувалися процеси адміністративної та фінансової децентралізації, котрі супроводжуються передачею повноважень і ресурсів на місцевий рівень, актуальності набуває питання професійного рівня представників місцевої влади й самоврядування, зокрема в питаннях кадрового та фінансового менеджменту.

На тлі незаперечних позитивних результатів виникають проблеми, з якими стикаються новостворені територіальні громади та місцеві органи влади в процесі одержання нових повноважень та додаткових ресурсів.

Згідно Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації серед основних результатів, на які націлена реформа, визначені такі:

- утворення об'єднаних територіальних громад та забезпечення правової, організаційної, матеріальної спроможності цих громад;
- формування ефективної територіальної системи органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади; забезпечення розподілу повноважень між ними;
- забезпечення доступності та високої якості публічних послуг;
- створення правових умов для залучення громадян до вирішення питань розвитку громади;
- забезпечення соціально-економічного розвитку територіальних громад та регіонів загалом

[1].

Важливим результатом фінансово-адміністративної децентралізації є зростання ролі місцевих органів влади в економічному та соціальному розвитку територій та їх відповідальності за надання державних послуг, збір податків тощо [2]. Однак з іншого боку, існує ризик того, що розширення повноважень може призвести до неефективного розподілу ресурсів, що пов'язане з непрофесійним інвестиційним, фінансовим, кадровим менеджментом та ймовірністю зростання корупції в умовах недостатнього інституційного забезпечення. Адже об'єднані територіальні громади (далі – ОТГ) отримують значні фінансові ресурси, зокрема: 25 % з екологічного податку, 60 % з податку на доходи фізичних осіб, 100 % надходжень з єдиного податку, з податку на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності, з податку на майно (земля, нерухомість, транспорт) [3]. Крім того ОТГ переходять на прямі міжбюджетні відносини, що передбачає трансферти з державного бюджету у вигляді базової дотації, субвенцій, додаткових дотацій на компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів унаслідок надання встановлених державою пільг.

З огляду на це актуальним питанням є необхідність покращання фінансового менеджменту новостворених ОТГ, здійснення належного контролю за роботою органів влади різних рівнів при плануванні та виконанні ними бюджетів, управлінні й використанні фінансових ресурсів.

У результаті фінансово-адміністративної децентралізації місцеві бюджети зросли на 165,4 млрд грн: з 68,6 млрд в 2014 до 234 млрд грн в 2018 році. З 2015 по 2018 роки в Україні створено 878 ОТГ. До складу цих ОТГ увійшли понад 4000 колишніх місцевих рад. 9 млн осіб проживають в ОТГ [4]. Загалом в Україні перспективними планами передбачено 1285 об'єднаних територіальних громад – 82% від загальної площі країни.

Лідерами за кількістю створених громад та формуванням перспективних планів визначено Дніпропетровську, Донецьку, Запорізьку, Луганську, Рівненську, Харківську,

Хмельницьку області. Щодо Полтавщини, то у рейтингу за активністю створення ОТГ область знаходиться посередині. На сьогодні в Полтавській області є 46 об'єднаних територіальних громад і лише 7 з них вважаються успішними. Це такі ОТГ: Щербанівська, Гребінківська, Лохвицька, Шишацька, Великобагачанська, Драбінівська та Петрівсько-Роменська ОТГ [5].

Взагалі експерти називають такі цифри фінансової успішності ОТГ: питома вага базової дотації – не більше 30% від суми власних доходів, витрати на утримання управлінського апарату – не більше 20% від обсягу власного ресурсу громади.

Необхідність підвищення якості фінансового й кадрового менеджменту підтверджується проблемами, котрі виникають у тих ОТГ, котрі неспроможні ефективно розпоряджатися ресурсами. Прикладом тому є Вільшанська ОТГ на Львівщині з населенням 2,9 тис осіб. Вона витрачає 75,3% фінансових ресурсів на утримання апарату управління й посідає останнє місце за цим показником у загальноукраїнському рейтингу. Доходи на одного жителя громади становлять 694,1 грн [6].

З огляду на зазначене, актуальним є пошук ефективних форм співпраці навчальних закладів, державних установ та бізнесу для підвищення фінансової, зокрема й інвестиційної грамотності представників місцевої влади й підприємництва, покращання організаційного, кадрового й фінансового менеджменту суб'єктів фінансово-адміністративної децентралізації

Практика свідчить, що найбільш динамічного розвитку спроможні досягти ті ОТГ, де сформувалися інноваційні моделі управління, засновані на кваліфікованому фінансовому, організаційному й кадровому менеджменті.

Список використаних джерел

1. Розпорядження Кабінету Міністрів України Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні № 333-р від 1 квітня 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-p>
2. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» № 157-VIII від 05.02.2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/157-19>
3. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
4. Як регіони працювали у 2018 році над перспективними планами... [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua>
5. Укрінформ. Регіони.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua>
6. Зубач Л. Чи подбають про себе об'єднані громади [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/columns/2018/05/31/637315>